

הגאון רבי אליהו יצחק קצנלבואן זצ"ל

קהילות יעקב' לצעירים, ולאחר מכן המשיך ללמוד בכולל חזון איש בבני ברק, שם עשה חיל בשקידתו ויגיעתו ועלה והתעלה בדרגות נשגבות של עמל התורה.

כאשר נפתחה ישיבת "היכל טוביה" לצעירים בבני ברק, ביקש מרן זיע"א למנותו כר"מ בישיבה, ואכן, לאחר ברכת הדרך החל למסור שיעורים בישיבה ומאז ועד אחרית חייו מסר שיעורים תמידין כסדרם כשהוא עורך מערכות להצלחת התלמידים.

זכה במשך עשרות שנים להעמיד דורות של תלמידים אשר מסר נפשו עליהם, לגדלם ולרו-מם, להכניס בהם אהבת תורה עצומה ודרכי חיים והשקפה בדרכם של רבותינו זיע"א. את שיעוריו היה מוסר בקולות וברקים, קול ד' ברמה, בחיות ובשמחה עצומה וכלבת אש, עד שאת שיעוריו היה ניתן לשמוע ברחובה של עיר בסמוך לישיבה.

סגנון אמירת השיעורים שלו היה ייחודי, לא נהג להגיע לשיעורים עם חומר מן המוכן, אלא היה יוצר שיח בשיעור, היה קורא עם תלמידיו את הגמרא, כשהוא שואל למי יש שאלה, בכדי לעורר את הבחורים ולדאוג לכך שהם עצמם יהיו מחוברים ויטעמו את טעם וערכות התורה.

השקיע את כל כוחותיו וכישרונותיו כדי שתלמידיו ייצאו עם חיות בלימוד ויחושו זאת בכל דרכם. נהג להשתמש בדרכים רבות להנ-עים עליהם וליהדביק אותם במתיקות ושמחת התורה, כאשר בחור היה עונה תירוץ טוב, היה מכריז שמגיע לו נשיקה על כך, ופעמים היה פותח בריקוד של שמחה על תירוץ טוב. כך עשה כל טצדקי בשביל לייקר עליהם את הגמרא. כל המערכת שלו מול תלמידיו הייתה לא מה "אני אומר" אלא מה "אתם אומרים" על הסוגיא.

נהג להתעמק ולעסוק בעמל רב בדברי רש"י, והיה שגור על לשונו כי רש"י טומן במילותיו הקצרות חידושים לרוב ותיורצים לשאלות הרא-שונים. תלמידיו ציינו כיצד היה מצביע על מילה ברש"י שהיתה נראית פשוטה לכאורה והיה מוצא בה אור חדש בסוגיא, וכך נהג לומר לתל-מידיו כי בכל דיבור רש"י יוכל להראותם חידו-שים ויסודות בסוגיא.

כל חייו חי וחדר על מערכות ההשקפה ומ-סורת ההנהגה של רבינו הגדול מרן זיע"א, הוראותיו ומערכות ההשקפה אותם הטביע מרן זיע"א היו אצלו לקדש קדשים והוא היה מהח-לוצים הראשונים שפעל והפעיל בנושאים רבים לעמו על המשמר, וכך חניך את תלמידיו ובני משפחתו.

בחורים יצאו ממנו בנויים בהשקפה ובחי-בור ללימוד. במחשבה רבה ובתבונה רבה היה מחזיר לתלמידיו את דמותו של מרן זיע"א ואת מסורת ההשקפה אותם קיבלו מרבותינו. לעי-תים תכופות היה מוסר להם שיחות כשהוא חוזר שוב ושוב על היסודות אותם הנחיל מרן זיע"א. בפרט היה שגור על לשונו כי תורה היא החיים, ומי שלא לומד הוא לא חי. היה מכניס ומחזיר את זה ללא הרף בקול תרועה רמה. והיה מוצא לזה הקשר בכל חג ובכל פרשה. הוא לא יכל להבין כיצד אנשים לא חיים את מושגי האמת שתורה היא החיים. אף בשמחות משפחתיות בכל דרשה היה מתמקד בכך ומשלב בדבריו שתורה זה החיים.

טוב ליבו והארת הפנים שלו לכל אדם היה לשם דבר, למד מרבותיו כיצד לחיות כל אחד ואחד, היה זוכר כל אחד את מה שקורה איתם, כואב את כאבם וחי את צערם, יושב שעות לחשוב מה אפשר לעזור לאנשים. הארת פנים שלו שידרה לכל אחד שפגש אותו כי אכפת לו ממנו. פעמים היה רואה ילדים בשכונה שצריכים חיוזק, היה יכול לתת להם מיני מתיקה ומתעניין מה למדו בחיידר.

אף תלמידיו במשך השנים נקשרו אליו בע-בותות אהבה והרגישו כי אכפת לו מהם. עשרות < המשך בעמ' 20

דרכי תורה ועיונה וכתלמידו המובהק היה כבן בית במעונו.

בבחרותו, זכה רבי אליהו יצחק להכיר את רבינו הגדול מרן האבי עזרי זיע"א, דרך הגאון רבי יצחק זלזניק זצ"ל שהיה ידיד נפשו של אביו רבי בנימין זאב, ומאז נפתח פרק חדש בחייו, כאשר נקשר לרבינו מרן זיע"א בעבותות אהבה נדירה ביותר והיה שם אזנו כאפרכסת בחרדה לקלוט ולקבל מתורתו ויראתו של מרן זיע"א, ומאז במשך כל ימי חייו חרד בצמאון עצום למוצא פיו של רבינו מרן זיע"א.

רבינו הגדול זיע"א החזיר לו אהבה כפולה ושם עינו עליו לטובה יהיה הדבר לפלא, כאשר בחור צעיר אשר לומד בישיבת חברון זוכה לכוז קרבה ממרן זיע"א, לא אחת התפלאו תלמידי ישיבת פוניבז' לראות את מרן זיע"א נכנס עמו יד ביד לסדר מוסר בהיכל הישיבה.

בכל משעולי חייו לא עשה כל צעד ושעל בלי להיוועץ ברבו המובהק רבינו הגדול מרן זיע"א, בתקופת השידוכים שלו, היה מתייעץ לפי כל פגישה ורק לאחר מכן היה מביע את דעתו. פעם אחת אמר לו מרן זיע"א כי אינו יודע לענות לו תשובה, וכאשר שאל אותו מרן אם כך מה תענה, השיבו: אגיד שאינני יודע ממש כמו שרה"י אמר לי, או אז דין עמו מחדש מרן זיע"א על הנושא עד שהביע את דעתו.

פעם שלח אותו רבינו הגדול זיע"א לשאול שאלה את מרן הסטייפלער זיע"א, ואמר לו כי בעל הקה"י זיע"א לא יענה לך בזה, ולכן אני יגיד לך משהו שרק אני והוא יודעים עליו וזה יהיה הסימן שברצוני שיענה לך תשובה. וכך הווה, כאשר הגיע רבי יצחק לסטייפלער ענה לו כי הוא איננו יודע, ואף לאחר שאמר לו כי הוא שליחו של הרב שך, לא הסכים לענות תשובה. רק לאחר שאמר כי הרב שך ביקש ממנו למסור סימן כלשהו, אז הסטייפלער פתח את פיו וענה תשובה.

בשנת תשמ"ב בנה ביתו עם הרבנית שתחי' בת רבי אהרן לפידות שליט"א ממנהלי החברא קדישא בעיר פתח תקווה. כדרכו בכל דבר, נועץ במרן זיע"א היכן לקבוע את מקום תפילתו ואמר לו כי יגיע להתפלל בהיכל ישיבת פוניבז', ואכן כבר למחרת החתונה הוא החל להתפלל מדי בוקר בקביעות בהיכל הישיבה, כשהוא זוכה להתבשם מקרוב לאורו ומאורו של מרן זיע"א. כאשר אירע ולא היה מגיע לתפילה בישיבה, התקשר אליו מרן זיע"א לשאול בשלומו.

כאמור, מרן זיע"א היה מעורב בכל דבר בחייו, ואף לאחר נישואיו השתית את כל ביתו על פיו הוראותיו והדרכותיו האישיות. פעם אמר לו מרן זיע"א כי ברצונו למנותו כמשגיח והוא יקנה לו את ה'פראק'...

בתקופה הראשונה לביסוסו והקמתו של כולל האברכים "בית הלל" על ידי הגאון הגדול רבי מרדכי מן זצוק"ל, לקח אותו עם מספר מצומצם של אברכים תלמידי חכמים מופלגים לפתוח את הכולל.

אחר כמה שנים החל למסור שיעורים בישיבת

■ מאת י. שכטר

קהל המונים של אברכים ובני תורה שבורים ורצועים, ליוו בליל חמישי באבל וכיגון למנו-חת עולמים את הגאון רבי אליהו יצחק קצנל-בואן זצ"ל, ר"מ בישיבת היכל טוביה לצעירים עשרות שנים, עובד ד' מנעוריו ודבוק בכל ליבו ונפשו ברכותיו ובפרט לרבינו הגדול מרן האבי עזרי זיע"א, צדיק ועניו ומטיב לכל אדם בהארת פנים ובתבונה נפלאה, אשר נשמתו עלתה בסערה ובפתע השמיימה, למגינת ליבם ותדהמתם של המוני תלמידיו ומעריציו, כשהוא בשנת ס"ד לחייו

הגאון רבי אליהו יצחק זצ"ל נולד בחודש ניסן תשי"ח בשכונת זכרון משה בירושלים לאביו רבי בנימין זאב זצ"ל מיקירי קרתא די-ירושלים, מקורכם של גדולי התורה ומגבאי ביהמ"ד הגדול זכרון משה, ובנו של הגאון המור בהק רבי יעקב ירוחם קצנלבוזן זצוק"ל מגאוני וגדולי ירושלים של מעלה, ולאמו הרבנית ע"ה לבית פילמר.

בבית הוריו, אשר כל חייהם היו מקשה אחת של אהבת תורה ודאגה לכל דבר שבקדושה, יחד עם עשיית חסד בקנה מידה רחב, גדל והתחנך רבי אליהו יצחק זצ"ל וספג אל קרבו את נ"י-חזנות תורתם ויראתם של גדולי וצדיקי ירוש-לים של מעלה. רבות גדל והתחנך על ברכי סבו הגדול שנודע בגאונות וצדיקותו רבי יעקב ירוחם זצוק"ל. עודנו כילד היה נבחן מדי שבוע אצלו וסופג אל קרבו מתורתו וצדיקותו.

כבר משחר נעוריו בילדותו ניכרו עליו כיש-רונותיו המופלאים, מידותיו התרומיות וכמיהתו הגדולה לכל דבר שבקדושה. בצעירותו נכנס ללמוד בישיבת "תפארת צבי", שם קנה את ראשית דרכו בעמל ויגיעת התורה, יחד עם מ"ח קנייניה, ולאחר מכן בהיותו כבן ארבעה עשר שנים בלבד עלה ללמוד בישיבת "חברון כנסת ישראל", ששכנה באותם ימים בשכונת גאולה בירושלים.

בהיכל ישיבת חברון התייגע על התורה הק-דושה בשקידה עצומה בעומק הסוגיות, בעמקות ובבהירות והיה לארי שבחבורה, כשהוא לומד מתוך ריתחא ואהבת תורה מתלהט. למד בחי-ברותות קבועות במשך שעות ארוכות בכל יום, עם טובי תלמידי הישיבה דאז, והיה תל תלפיות לרבים מבני הישיבה, צעירים ומבוגרים כאחת.

בשקידתו העצומה ניצל במיוחד את הזמ-נים בהם יש ריפיון ללימוד התורה. מידי ליל יום שישי וליל שב"ק היה עורך 'משמר' וני-עור כל הלילה, כאשר למחרת היה ממשיך את סדרי לימודו הקפדניים והיה יושן שעות בודדות ביום שישי ושב"ק. בליבו הגדול היה מתמסר לכל אחד ואחד מבני הישיבה, חפציו היו הפקר לכולם, בחורים שלא מצאו מיטה בישיבה, היה מביא להם את מיטתו לשניה.

כל ימיו היה דבוק ברכותיו הגדולים זצוק"ל, שהשפיעו עליו רוב תורה ודרכי לימודה, עמלה ויגיעתה עד כלות וקנייניה, והשתעשעו עמו רבות בעומק הסוגיות.

מגיל צעיר ממש היה דבוק בכל ליבו ונפשו למורו ורבו הגאון הגדול רבי הלל זקס זצוק"ל, בקשר עז ואהבת אמת. רבי הלל חניך אותו, הדיך אותו בכל צעד וגידל אותו כשהוא נותן לו את כל היסודות של החיים, אשר לאורם צעד כל חייו. את כל קומת האדם שלו קיבל מר' הלל. במשך שנים היה שוהה רבי יצחק זצ"ל במחיצת רבו המובהק שעות על גבי שעות ודולה ומשקה מתורתו ויראתו הבהירה לאחרים.

באחת הפעמים צעד רבי הלל יחד עם תלמי-דו ושווח עמו בדברי תורה ודעת במשך שעות ארוכות, והזמן התארך מעבר לצפוי, עד שבשעה 4 לפנות בוקר, הרבנית חששה לשלומו והגיעה לחפש אותו.

כן נקשר מאד בימי בחירתו להבחל"ח הגאון רבי ברוך מרדכי אורחי שליט"א, ממנו קיבל

"הדבר רחוק שיוכל לשמור על בניו שיתחנכו כנגד רוח המקום"

מפעם לפעם נחשפות בביטאון עולם התורה תופעות בלתי נתפסות המתחוללת כהמשך ל'מהפיכת האביב הליטאי', כאשר לא אחת נחשפת הידרדרות נוספת, ואך לאחרונה נודע על שליחת בנות סמינרים לעבודה במסגרות צבאיות רח"ל, בגיבוי גורמים רשמיים בהנהלות הסמינרים. במקרים מעין אלו עומד כל אדם בר-דעת ושואל את עצמו מה אירע להם למוסדות ותיקים, חלקם בעלי רקורד חינוכי עשיר ומפואר.

אין כאן המקום להרחיב במסגרת זו בתשובות לשאלה זוה, אך זאת ניתן לומר בוודאות, וכפי שכבר נכתב לא אחת, כי מי שזכה והשכיל להסכית לקול קריאתו של הארי הזקן רבינו מרן ה'דרכי שמואל' זצוק"ל, כפי שנשמעה בין היתר בחורף תשע"ז עם יסוד הסמינרים 'אהל רחל' שהוקמו עבור ציבור בני התורה המבינים בעם, אז התבטא רבינו זצוק"ל, כי "דבר ראשון הוא שצריכים לברוח בחפזון, לברוח מהמקומות שאינם מחנכים כך ולבנות מקומות מקומות שיישמרו מכל השפעה זרה" - מצא את עצמו פטור מכל אותן תופעות הרסניות.

עלינו להצביע על הארה חיונית, כפי שעמד עליה בספר 'שעורי רבינו מאיר הלוי' עה"ת להגאון האדיר רבי מאיר סולובייצ'יק זצוק"ל, בביאור הפסוק בפרשת השבוע 'ראה פניך לא פיללתי, והנה הראה אותי אלוקים גם את זרעך', שלכאורה "צריך ביאור מה הרבותא בכך שראה את זרעו, ומה הייתה התפעלות יעקב אבינו?"

הגר"מ זצוק"ל מבאר זאת על פי דברי הרמב"ם הידועים (דעות פ"ו הל"א): "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם". וביאור הדברים, כי "גם אדם שיש לו דעה עצמית, מכל מקום ביישבתו אצל חבריו ואנשי מקומו בעל כורחו משתנה ומתהפכת דעתו אחר רעיו וחבריו, שכך הוא טבע ברייתו, לפיכך צריך האדם להתרחק מן הרשעים".

"והנה יוסף הורד מצרימה ובעל כורחו הונח במחיצת הרשעים והיה בניסיונות גדולים. על כך אמר יעקב אבינו 'ראה פניך לא פיללתי', שזכה יעקב אבינו לראות שיוסף עמד בניסיונות אלו, ושבתו על כך, וכמו שכתב רש"י (מ"ז, ל"א) 'שהייתה מיטתו שלימה שאין בה רשע, שהרי יוסף מלך הוא ועוד שנשבה לבין הגויים, והרי הוא עומד בצדק', שזה היה ממש כנגד דרך הטבע".

אולם, אמר הגר"מ, כי בכל הנוגע לצאצאים הדבר קשה שבעתיים: "והנה גם מי שיעליח לשמור את עצמו ולדבוק בדעותיו ובחינוכו שקיבל ולא להיות מושפע מחברתו ואנשי מקומו, הדבר רחוק מן המציאות שיוכל לשמור גם על בניו שילכו בדרכו ויתחנכו כנגד רוח המקום, בפרט כשנולדו במקום אנשי רשע וגדלו שם, ולא ראו בעצמן דרך מנהג הטוב מקודם".

וזהו ביאור דברי יעקב אבינו, כי "אולם זכה יעקב אבינו לראות שלא רק יוסף הולך בדרך הישר, אלא גם בניו לא הושפעו במאומה מאנשי מצרים הרשעים, ועל כך אמר 'ראה פניך לא פיללתי', והנה הראה אותי אלוקים גם את זרעך", שאפילו זרעך צדיקים והולכים בדרך ד', וזכו להיות ראויים להיקרות בני יוסף ובני בניו של יעקב, והראה אותי אלוקים גם ענין זה שהוא היפך הטבע לגמרי".

דברי הגר"מ זצוק"ל מאירים היטב את המבט התורתי השורשי על פגיעתה הרעה של סביבה שלילית, המנוגדת לחינוך ולערכי הבית. עד כמה קשה וכמעט בלתי אפשרי הדבר להימלט מפגיעה הרעה של הסביבה, בפרט בכל הנוגע לחינוך דור ההמשך. ברור אפוא, כי אין עצה הולמת מלבד ביצור סביבה חינוכית הולמת ואיכותית, השמורה מפגעי הזמן, וכפי שהעמיד רבינו מרן ה'דרכי שמואל' זצוק"ל.

רבי שלמה ברקוביץ שליט"א מחשו"ר
 וסרמן שליט"א מחשובי האברכים בכולל
 מחשובי האברכים בכולל הרב צימור
 דעת שמואל, רבי יעקב שטיין שליט"א
 שליט"א מחשובי האברכים בכולל הר"ן
 בבני ברק, ובנותיו שיחיו. ת.נ.צ.ב.ה.

שנים לאחר שלמדו אצלו היו רבים ששמרו עמו על קשר, הוא היה חי אותם ופעמים שהיה משתתף בשמחות צאצאיהם לאחר שנים.

בחדוש האחרון לא חש בטוב ועבר סדרת בדיקות, כאשר הרופאים עוד לא הגיעו לקביעה והכרעה רפואית מה יש לו ודרכי הטיפול הנצרכים. שלושם ביום רביעי בצהריים יצא מביתו מלווה בבנו שיחי בדרכו לבדיקה נוספת בבית החור- לים, ולפתע התמוטט בחצר ביתו ברחוב הרב סורוצקין, כאשר כוחות ההצלה שהוזעקו למקום ניסו לבצע פו פעולות החייאה והבהילוהו לבית החולים, אך נגזרה הגזירה הנוראה והוא השיב את נשמתו ליוצרה לתדהמת המוני תלמידיו אוהביו ומוקירי הרבים.

בהלויותיו קורעת הלב שיצא בשעת ליל מאוחרת מביתו ברחוב הרב סורוצקין בשכונת רמת אהרן בב"ב, השתתפו קהל המונים באבל בכי ויגון, בראשות מרנן ורבנן שליט"א, מסרבים להאמין על הטרגדיה הקשה. קודם צאת מסע הלוויה ספדו לו תמרורים: הגאון רבי ראובן אינדורסקי שליט"א ראש ישיבת "היכל טוביה", הגאון רבי נח טולנפלד שליט"א מרא דאתרא פרדס כץ בב"ב שכיחן לצדו במשך שנים בהרבצת תורה, ידידו מנוער הגאון רבי דב רוזין שליט"א רב קהילת דרך החיים באלעד, אחיו הרב הגאון רבי צבי קצנלובגן שליט"א, בנו הרה"ג רבי יעקב ירוחם שליט"א, ובנו הבה"ח ישראל מאיר נ"ר.

לאחר מכן המשיך מסע הלוויה לבית העלמין של נציבי ישיבת פוניב' בבני ברק, שם לבקשת המשפחה נטמן סמוך ונראה לרבו המובהק רבינו הגדול מרן זיע"א, אשר אותו ואת משנתו חי כל ימיו. לאחר סתימת הגולל ספד לו נרגשות חתנו הרה"ג רבי שלמה ברקוביץ שליט"א.

הותר אחריו את רעייתו המחנכת שתח"י, אחיו הרה"ג רבי צבי קצנבלוגן שליט"א, ואחיותיו הנשואות להרבנים הגאונים: רבי שרגא אנגל שליט"א, רבי צבי נירנברג שליט"א ורבי חנניה פרידלנדר שליט"א. בנו: הרה"ג רבי יעקב ירוחם שליט"א מחשובי האברכים בישיבת מיר, הבה"ח דוד נ"ו מבחירי ישיבת מיר, והבה"ח ישראל נ"ו מבחירי ישיבת חברון החדשה. חתניו הרבנים הגאונים:

חז"ל הק' במסכת שבת ק"ו א': וא"ר חייא בר אבא
א"ר יוחנן אחד מן האחיז שמת ידאגו כל האחיז כולן,
אחד מבני החבורה שמת תדאג כל החבורה כולה.
כולנו בני אב זקן אנחנו. כולנו בני חבורה קדישא
אחת אנו. מדויק בגמרא 'אחד מן האחיז', 'אחד מבני
החבורה', זה כבר מספיק שתדאג כל החבורה כולה.
ומה נאמר ומה נדבר שמתו ב' מבני החבורה, ב' אחים
מאותה חבורה, מה נאמר ומה נדבר כשמתו ב' אחים
מאותה חבורה הזמן ממש בפתע פתאום בלי
הודעה מראש, מה נאמר ומה נדבר כשמתו ב' אחים
מאותה חבורה ברגע אחד בפתע פתאום, והם לא
רק באותה עיר ולא רק באותה שכונה ולא רק באותו
רחוב, אלא בשכנות ממש.

מה שייד יותר מזה לזעוק זעקה גדולה ומרה, אחי ורעי, תתעוררו, תדאגו כל האחים והחבורה כולה, אפילו מי שלא מכיר באופן אישי, הדבר זועק עד השמים! גם בדור אחרון שהלב סתום וחתום והמוח כמעט ואינו נשלט, אסור לעבור בשתיקה. לא יתכן ולא יאמן, שהדבר יגמר אצל כל אר"א רק בשיח בעלמא בן כמה היה הנפטר, אצל מי הוא חתן, מי בנו וחתניו, והיכן הוא התפלל, ולגמור את הענין ולומר הכרתי אותו הרבה שנים, הוא היה אדם מאוד מיוחד ונחמד, וזהו, אני עובר לסדר היום הרגיל והמלומד-דה שלי, בלי להתעורר ולחשוב מה עשה ד' לנו, בלי לנסות קצת להשתנות ולהתקדם. כל אחד חייב לשמוע את הבת-קול זועקת - אנא בניס יקרים, תתעוררו! כדי שלא יהיה ח"ו "לשוא הכיתי את בניכם".

אנא אחי ורעי, אל ישית לבבכם לומר מיהו כותב השורות והאם תוכו כברו, אלא קבלו את האמת ממי שאמרה. כל דברי חז"ל קודש הם ואמת לאמיתה, ח"ו שלא יהיה קטרוג. נכון שכל אחד מהנפטרים הוא עולם ומלואו, משפחתו וקרוביו וכל אחד מהמכירים והסובבים הם ה"משפטיך תהום רבה" שלו וכו', אולם כשזה בא ביחד וברגע אחד פשוט וברור שיש כאן תביעה וחייבים להתעורר.

והגם שאחד מיסודי היהדות שנשתרש בכל לבבות כלל ישראל, שאין לנו שום השגה והבנה בדרכי שמים ולא מחשבותי מחשבותיכם, וכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד, וכל מה שאנו עכשיו מצטערים ומבכים וכואבים – וכך חייב להיות מי שיש לו קצת לב יהודי. אנו יודעים שכל הרחמים שיש בלבנו אינו כטיפה מן הים לרחמים הגדולים והמרוכים האין סופיים של הקב"ה, שהוא אב הרחמים, וכל מה שקורה זה מעוצם

“ועלינו למחות על קול ענות חלושה
הנשמע במחנה, כאילו ההתרחקות מן
המסגרות הצבאיות היא מידת חסי-
דות בעלמא, וכביכול הדבר אינו אלא
הנהגה טובה בלבד, בזמן שיש כאן
חורבן גדול ופגיעה בעיקרים וביסודות
אשר לנו למורשה.”

“חובה גדולה מוטלת עלינו לברוח כמפני אש ולהתנתק מהם ומהמור גם כאשר כבר הנחילנו רבן ולבן של ישראל מרן בעל ה'דרכי שמואל' זיע"א, לחנך בנותינו בחינוך טהור בסור מרע ועשה טוב, באופן השמור מכל משמר לכל יחדיו רוחות רעות”.

במכתבם קוראים גדולי ישראל
שליט"א לחזור ולשנן את אזהרתו
הנוראה של רבינו עט"ר מרן הגרי"ש

אלישיב זי"ע א' כי סוד ויסוד קיומנו בהתברלות מוחלטת מכל חיי העולם החילוני של פורקי עול תורה, שמשום כך זוהיר מפני אלה "שמיסדים" מסגרות מיוחדות לחרדים' שיהיו תחת שליטתם המלאה וע"פ רוחם, ובכלל זה כל מיני מסגרות ומסלולים של שירות לאומי, אזרחי וצבאי, שתכליתן ליצור מקומות מיוחדים שמבשים קיבוץ של חרדים הכפוף לפורקי עול, לשליטתם ולתרבותם, ומודיעים בגלוי שמטרתם בכל מגמות אלו לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי".

בחת"מ המכתב מעוררים גדולי התורה שליט"א: "ההרואה אותם בק־לקולם יזיר עצמו ויקדש עצמו, ועלינו להתעורר מזה שחובה מוטלת עכ"א" בביתו לשמור מכל משמר על מקומות

הרחמים הגדולים של הקב"ה שאנחנו לא מבינים.
אולם בכל זאת אינו סתירה כלל שחייבים להתעורר
ור כך דרכי שמים שבאים לעורר ותדאג כל החבורה
כולה, ומעניין שהרמב"ם בסוף פרק י"ג מהלכות אבל
מעתיק את הגמרא "אחד מבני החבורה שמת תדאג
כל החבורה כולה", באמצע ההלכה שכל מי שאינו
מתאבל כמו שציוו חכמים הרי זה אכזרי אלא יפחד
וידאג ויפשפש במעשיו ויחזור בתשובה, שזה דין
לאבל ל"ע בעצמו, ואחד מבני החבורה שמת זהו לאו
דוקא לשבעה קרובים, בכל זאת כתבם וכתבם הר"מ
בהלכה אחת, [ומה שלא העתיק הר"מ אחד מן האחים
שמת עי"ש ב"רדב"ז], וכל זה בפשטות איירי אפילו
כשמת אחד מבוגר ובא בימים וכו', ק"ו כשמת באמצע
חיי וימיו, וק"ו שמתו שנים מבני החבורה, הוא כרעם
ביום בהיר, וחז"ל הקשו בגמ' ברכות ג' ט"א מ'למדים
אותנו שלא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומית שבלב
שנאמר "והאלקים עשה שיראו מלפניו", מבואר שאין
תכלית אחרת לרעם - לא נברא אלא לפשט עקמומית,
ק"ו ב' רעמים ביום בהיר.

ופשוט וברור שההתעוררות המתבקשת צריכה להיות קצת בר קיימא, ולא דבר חיצוני, אלא פנימה בליבו של כאו"א. כמובן שאין כותב השורות מתיימר לעמוד בשער ולתבוע, וכן אין המקום כאן מעל כתבי העת וכו', אולם פטור בלא כלום אי אפשר, ומקובלנו מרבותינו נ"ע ש"לב יודע מרת נפשו" וכו', ו"בשבילי הסער הגדול הזה", ואנו יתמי דיתמי ואין אינתנו יודע עד מה, וכאו"א וק"ו הכותב בעצמו, יש הרבה מה לה- תקדם בסור מרע ועשה טוב. וידוע מה שכתב ואמר הסבא קדישא רבינו החפץ חיים זיע"א שאנו יודעים מה שגילה לנו התנא הקדוש מה יעשה אדם וינצל מחבלי משיח. יעסוק בתורה וגמ"ח, שזה יהיה העסק שלו.

ואפשר אולי להציע דבר שיכול לחזק ולרומם
לניצול הזמן והחיים, הוא ההתבוננות למעשה ממה
שקרה, לזכור שאנו כאן רק בפרוודור, והכל כחלום
יעוף וכצל עובר כצל עוף הפורח ועובר, ואם לא
עכשיו, ועכשיו רק עכשיו הזמן ל'חטוף ואכול חטוף
ושתה', כמה חסדי ד' עלינו שאדם חי ובריא ויכול
לעלות ולהתעלות בכל מכל כל - כל החמודות לפניו
רק צריך להתבוננות פנימית ואמיתית להשתדל לעשה
טוב בעסק התורה הק' בעמלה בטהרה, בעבודת ה'
פילה והמידות שזהו כל האדם, וכן בסור מרע לשמור
על עצמו ובני ביתו בסור מרע מכל הדברים, בשמיעה
ראיה ודיבור ולבוש הרחוקים מקדושת ישראל, סור

העבודה של כ"ב אשר רח"ל הקלוקל מחוץ למחנה היראים נורא מאד ואחד ריתו מי ישרונו, ויש למחות בקול גדול נגד הפירצה הנוראה אשר תוצאותיה מי ישרונו. ונתחזק ביסוד הפשוט שצרכי פרנסה והחזקת בית של תורה אינם מכשירים אפילו פרצה כל שהיא בגדרי הצניעות. ויה"ר שזוכה בקרוב לביטול מלכות הרשעה ומלאה הארץ דעה את ד"ר

על המכתב חתמו הגאון הגדול רבי אשר הכהן דויטש שליט"א, הגאון הגדול רבי עזריאל אויערבאך שליט"א, והגאון הגדול רבי זבולון שוב שליט"א. הגאון הגדול רבי ברוך שמואל הכהן דויטש שליט"א הוסיף בחתימתו: "הצילני נא מיד אחי מיד עשוי - לב מי לא יחרד לקול השמועה כי בתי החינוך

מרע מלפגוע בחבירו אפילו במשהו, עכשיו בשנים הללו לאורך ימים ושנים אפשר לשמח חבירו וב"ב, לפרגן, עין טובה, לעזור בשמחה, להיות נושא בעול, לשתוק, לוותר וכו' וכו', "אם לא עכשיו אימתי", וכך בכל עבודת ד'.

נזכרתי שפעם אמרתי לרבינו הגדול ה'דרכי שמואל' זיע"א שמובא בספר 'יערות דבש' לרבי יהונתן איבשיץ זיע"א, שכשנפטר אדם גדול אפשר לזכות ולחטוף את המעלות שנשארו ממנו כאן בעולם הזה, ענה לי רבינו, זה כבר מובא בספרים מלפני ה'יערות דבש', והוסיף מיד ואמר: @1תמיד אפשר לחטוף, @2וכוונתו פשוטה שלא צריך לחכות שנפטר אדם גדול, אלא תמיד כל עוד שהאדם חי יכול לחטוף ולנצל לעלות מעלה מעלה. וכך אמר רבינו הגדול זיע"א בעת ההספד הגדול על רעיתו הרבנית ע"ה שבימים אלו יום ה'יארצייט שלה וז"ל: אחת המטרות העיקריות של ההספד, כמו שנקרא בגמרא בלשון 'דלויי', שישאבו מכך התעוררות לזכור ולזכור את ה"יום האחרון" עוד כשחיים טוב, עוד כשבריאים, לזכור את היום האחרון, לזכור את הפרודודור ולדעת ולזכור שזה רק פרודודור ויש גם דרך הלאה אח"כ – ואפשר להתגבר, עכ"ל.

ב'חובת הלבבות' בשער 'חשבון הנפש' (בפרק ג', חשבון השש עשר) חשבון האדם עם נפשו על אורך זמן עומדו בעולם, ויעלה על לבו קרבת קיצו וכו' בעת שהוא רואה מיתת שער החיים פתאום וכו', ובסופו מביא הפסוק המפורסם מקהלת "טוב ללכת לבית האבל וגו', באשר הוא סוף כל האדם, והחי יתן אל לבו", כותב שם: "רוצה לומר בחי מי שלבו חי כלומר המבין המכיר", עכ"ל, וכוונתו כנ"ל שמי שחי ומבין את הדברים ומקיים והשבות אל לבבך, אז יהיה אצלו לתועלת, עיי"ש.

ויהיו הדברים הנכתבים כאן מלב נשבר וכואב על שבר בת עמי אחינו חבורתנו, אשר ידוע ומפורסם ועוד ישמעו בהמשך יותר ויותר גודל מעלתם וניצול הפרוודור לעמל התורה ולהרבתה וללמדה לאחרים, עבודת התפילה והמידות טובות, בדעה והשקפה ברורה וצלולה וכו' וכו'.

לע"נ רבי שלום בן ר' יוסף וצ"ל, רבי אליהו יצחק
בן ר' בנימין זאב וצ"ל, ובזכות ההתעוררות לא נדע
עוד שוד ושבר בגבולנו, ונזכה כולנו לאריכות ימים
ושונים, "ואתם הדבקים בד' אלוסיכם חיים כולכם
היום".

נח אליהו ציטרנבוים

< המשך מעמ' 6 >

צבאיות, זאת ועוד אשר העומדים מאחורי יוזמה זו הצהירו בפירוש מפייהם ומפי כתבם כי עיקר מטרתם להפיל את החומות בין יראי ד' לפורקי העול, ולה-נחיל תרבות אנשים חטאים.

"וכל זאת בשיתוף פעולה ובהכ-וונת סמינרים חרדים, אשר תחת למלא יעודם בית יעקב לכו ונלכה באור ד', חוצבים להם בורות נשברים ומביאים עצמם להיות מחטיאי הרבים, ה"י. ובפרט במצב זה שאנו שרויים בו בשנים האחרונות שעומדים לכלות-נו מכל צד, הנה תחת להרבות גדרים וסייגים כנגד המשחיתים ולמחות בכל עוז על כל מה שמנסים להחריב היהדות הנאמנה, עוד באים ונותנים להם יד להרע - אי לאזוניים שכך שומעות ואי

אלישיב זיע"א כי סוד ויסוד קיומנו בהתבדלות מוחלטת מכל חיי העולם החילוני של פורקי עול תורה, שמשום כך הזהיר מפני אלה "שמיסדים מס-גרות מיוחדות לחרדים' שיהיו תחת שליטתם המלאה וע' פרוחם, ובכלל זה כל מיני מסגרות ומסלולים של שירות לאומי, אזרחי וצבאי, שתכליתן ליצור מקומות מיוחדים שמגבשים קיבוץ של חרדים הכפוף לפורקי עול, לשליטתם ולתרבותם, ומודיעים בגלוי שמטרתם בכל מגמות אלו לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי".

בחתימת המכתב מעוררים גדולי התורה שליט"א: "והרואה אותם בק-לקולם זיזר עצמו ויקדש עצמו, ועלינו להתעורר מזה שחובה מוטלת עכאור"א בביתו לשמור מכל משמר על מקומות

העבודה של כ"ב אשר רח"ל הקלקול מחוץ למחנה היראים גורא מאד ואחר ריתו מי ישרונו, ויש למחות בקול גדול נגד הפירצה הנוראה אשר תוצאותיה מי ישרונו. ונתחזק ביסוד הפשוט שצרכי פרנסה והחזקת בית של תורה אינם מכשירים אפילו פרצה כל שהיא בגדרי הצניעות. ויה"ר שנזכה בקרוב לביטול מלכות הרשעה ומלאה הארץ דעה את ד'".

על המכתב חתמו הגאון הגדול רבי אשר הכהן דויטש שליט"א, הגאון הגדול רבי עזריאל אויערבאך שליט"א, והגאון הגדול רבי זבולון שוב שליט"א. הגאון הגדול רבי ברוך שמואל הכהן דויטש שליט"א הוסיף בחתימתו: "הצילני נא מיד אחי מיד עשוי - לב מי לא יחרד לקול השמועה כי בתי החינוך

החרדי משתפים פעולה עם חטא אחרא לקרב את בנות ישראל הצנו-עות למלחמות הצבא, ועל כן נרים קול צעקה וחרדה לאן הגענו שומו שמים וחובה למחות ולעשות כל טעדיקי לה-פסיק כל פעילות כזו ואחרת, ומי שידם במעל לא ינקו וכו'. החותם בזעזוע לראות ההידרדרות, ד' ישמרנו".

המכתב הנוקב עורר הדים רבים בכל רחבי היהדות הנאמנה בארץ ובחו"ל, תוך התעוררות נרחבת להתריע ולה-שמיע קול צעקה ומחאה גדולה נגד היוזמות המחרידות של חורבן היהדות וכנגד אותם גורמים רשמיים, משתפי פעולה ומקררים למיניהם, שמגלים אדישות מקוממת מול האחריות הגו-ראה שבמתן הסכמה והבלגה לנוכח פרצות הרסניות לשעה ולדורות.